

การอุทิศส่วนกุศล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังมานะ ท่านเคยฟังเทศน์แบบว่าเจ้าคุณก็เคยฟังมา มันฟังเข้าใจ ฟังนี้เข้าใจเลย เพราะปริยัติมาด้วยกัน แต่พอมาฟังเทศน์หลวงปู่มันฟังไม่รู้เรื่องเลย เพราะมันเป็นภาษาที่พูดเรื่องของจิตใจนะ แต่พอไปเทียบปริยัติ ปริยัติฟังมาขนาดไหน ขนาดเทศน์เจ้าฟ้าเจ้าคุณก็ฟังรู้เรื่อง ทำไมเทศน์หลวงปู่มันฟังแล้วไม่เข้าใจ ไหนว่าตัวเองฉลาดอยู่ๆ ท่านจะติตัวเองไม่ได้ติหลวงปู่มัน แล้วพอฟังเข้าไปๆ มันถึงว่าจากใจถึงใจใจ จากประสบการณ์ตรง ใจเข้าไปประสบแล้วก็ออกมาสมาธิเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น

ตำราเขียนไว้นั้นจริง แบบว่ามันเป็นพื้นฐาน เป็นกลางใจ เพราะว่าคนเรามันมีจริตไม่เหมือนกัน จะลึกกว่านั้นก็ได้อะ จะน้อยกว่านั้นก็ได้อะ แต่ใช้ได้หมด อันนี้เป็นกลางไป เป็นกลางไป แต่พอมาเทศน์ปฏิบัติมันไม่ใช่อย่างนั้นสิ เทศน์ปฏิบัติมันเจาะจงเข้าไปเลยใจ เจาะจงเข้าไปเลย อย่างเช่นเวลาที่บอกว่ากายกับจิตแยกออกจากกัน โอ๊ย จะขนาดนั้นหรือ? ขนาดโลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง โลกนี้ราบไปเลย ราบเป็นหน้ากลองไปเลย เพราะในมุตโตทัยบอก ข้อที่ ๕ หรือข้ออะไร

“เวลาจิตกับกายมันแยกออกจากกัน โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง”

โลกนี้ราบเป็นหน้ากลองหมายถึงความรู้สึกของใจ นึกมองไปตึกรามบ้านช่องมีอยู่ แบ่งเห็นไหม ตึกนี้สูง ตึกนี้ต่ำ ต้นไม้ใหญ่ ต้นไม้เล็ก มันแบ่งค่า แต่ราบไปหมดเลย คือไม่มีค่าใดๆ ทั้งสิ้น ใจมันปล่อยหมด วางหมดเลย โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง หน้ากลองมันราบขนาดไหน? โลกกลมอยู่ แต่จิตมันปล่อยมันปล่อยขนาดนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาปริยัติเขียนอย่างนั้นไหมล่ะ? ปริยัติเขียนอย่างนั้นไม่ได้ กามราคะ ปฏิฆะ
อ่อนลงเท่านั้นเอง แต่ถ้าความจริงมันจะราบหมด มันปล่อยหมด ปล่อยขณะที่มันปล่อย แต่พอ
ออกมาแล้วก็ปกติ เห็นใหม่ นั่นนะเทศปฏิบัติ ปฏิบัติมันเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเข้าถึงนะ นี่วันนี้วันพระ วันพระเป็นวันนัคคหมายของสามโลกเลย
เพราะวันพระนี่สามโลกธาตุ อย่างเช่นเทวดา อย่างเช่นเปรต ผี นี่รอเลอรอวันพระ เพราะวันพระ
เป็นวันทำบุญของผู้เป็นชาวพุทธทั้งหลาย จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ นี่เขารอรับส่วนกุศลอัน
นี้อยู่ ผู้ที่ทุกข์ยากอยู่ เช่นอย่างพวกห้อง พวกอะไรก็เหมือนกัน ถ้าเขามีอยู่เขาต้องมาสิงอยู่ที่นั่น
ใช่ไหม? เราอุทิศส่วนกุศลนี้ให้ไป

ส่วนกุศล เจ้ากรรมนายเวร อุทิศส่วนกุศลให้เขาได้รับกุศลจากเรา เห็นใหม่ อย่างเช่น
ก่อนจะถวายอาหารเราอธิษฐานก่อน ขอให้เราได้ถึง ได้มีบุญกุศล ได้ครอบครองอยู่เย็นเป็นสุข
จนถึงนิพพาน นี่เราอธิษฐานเพื่อเราไง อธิษฐานบารมี แล้วเราก็ถวายทานไป ถวายทานไป พระ
รับทานนั้นไปแล้ว รับพลังงานของเรา เราหามา ของนี้เราหามาด้วยแรงกายของเราทั้งหมดเลย
ได้ทรัพย์นี้มาด้วยความบริสุทธิ์ แล้วเปลี่ยนแลกค่าเป็นอาหารถวายพระ ถวายไปแล้ว

นี่การดำรงชีวิตอยู่ของผู้ทรงศีลได้พลังงานจากเรา อุทิศไปให้ เราให้ แล้วพระนั้นเป็นผู้
ประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบที่เราตั้งใจ เราพอใจ ทีนี้พอท่านให้พร เราก็อุทิศส่วนกุศลอันนี้
ต่อไป เพราะเป็นบุญเกิดขึ้น สละออกไปแล้ว พลังงานใจเกิดขึ้น บุญเกิดขึ้น อุทิศส่วนกุศลให้กับ
เจ้ากรรมนายเวร เห็นใหม่ อธิษฐานข้างหน้านั้นอธิษฐานเพื่อเรา แต่ตอนที่อธิษฐานเพื่อเรา คือว่า
อธิษฐานเป้าหมายของเราไง เราทำบุญกุศลแล้วอยากให้เรามีบุญกุศล อยากจะให้ไปสวรรค์ ให้
ไปพรหมไป ถึงที่สุดปฏิบัติให้ถึงนิพพานว่าอย่างนั้นเลย

นี่อธิษฐานเพื่อเรา แต่พอถวายพระไปแล้ว พระให้ศีลให้พรเพราะเราสละพลังงานของ
เราไปแล้ว ฉะนั้น สละไปแล้ว บุญก็เกิดขึ้นจากที่เราให้ออกไป เห็นใหม่ ให้ออกไปเพื่อ
ดำรงชีวิตฝ่ายตรงข้ามโน้น ให้ออกไปเพื่อเป็นประโยชน์โลก แล้วให้ออกไป พลังงานที่สละ
ออกไป นี่มันมีบุญเกิดขึ้นจากใจ ใจมีความสุข อุทิศส่วนกุศลอันนี้ อันนี้อุทิศส่วนกุศล อุทิศบุญ
ไป พลังงานของจิตใจ

พลังงานของจิตอุทิศไปถึงเจ้ากรรมนายเวร ถึงจิตต่างๆ ถึงดวงวิญญาณต่างๆ ที่ว่ามาเกาะเกี่ยวเพื่อจะขอส่วนบุญส่วนกุศล มาเกาะเกี่ยวเพื่อจะส่งเสริมเราให้เราเจริญรุ่งเรือง มาเกาะเกี่ยวเป็นเจ้ากรรมนายเวร มาเกาะเกี่ยวเพื่อจะอาฆาตมาดร้าย จะทำร้ายเรา ถึงจะอย่างไรเราอุทิศให้หมด เราอุทิศให้ผ่อนคลาย ให้จิตใจเขาได้รับบุญกุศล คนที่มาปรารถนาดีกับเรานะ จิตวิญญาณที่ปรารถนาดีกับเรา ญาติโกโหติกาที่มาปรารถนาดีกับเรา ถ้าได้รับส่วนบุญกุศลของเรา ต้องส่งเสริมเรา

ในสมัยพุทธกาล เห็นไหม อาจารย์มหาบัวท่านพูดว่า “ต้องเป็นญาติพี่น้องกันถึงได้มาส่งเสริมกันขนาดนั้น” พระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ แล้วเขามีมหรสพอยู่ ทางข้างๆ มีมหรสพ มีแต่คนเขาเดินไปเที่ยวกัน พระนาคิตะวิตกขึ้นมาในหัวใจ

“เรานี่เป็นคนไม่มีวาสนา เรานี่เป็นคนที่ถูกขี้ยากที่สุดในโลก เขาไปคุมมหรสพสมโภชกัน เขามีความสุข เราทำไมมาทุกข์ยากอยู่ในป่า มาเดินจงกรมอยู่ที่นี่ มาอยู่ในที่วิเวก อยู่ในที่อันตราย เราเป็นคนไม่มีวาสนา”

อยู่ในพระไตรปิฎกนะ เทวดาเหาะมากลางอากาศเลย มายับยั้งอยู่บนอากาศนั้น แล้วแปลงวาจาลงมา ส่งกระแสให้พระนาคิตะได้ยั้งใจ พระนาคิตะได้ยั้งว่า

“ผู้ที่เขาไปอยู่นั่นนะ ผู้ที่เขาไปเที่ยวมหรสพอยู่นั้นเขาเกาะอยู่ในอารมณ์ของโลก ในกามคุณ ๕ เขายังหลงไหลในโลก เขาอยู่ในโลกเขาต้องเกิด แก่ เจ็บ ตายอยู่ในโลก เขายังทุกข์อยู่ในโลก เขาเป็นคนที่ว่าไปตามกระแส ท่านต่างหาก..” พระนาคิตะต่างหาก “...ท่านต่างหากที่เป็นคนเหนือโลก ท่านจะเป็นคนพ้นจากโลก ท่านทำความเพียรอยู่ที่นี่ นี่เป็นกิริยา เป็นการมูมานะที่จะให้ชนะกิเลส”

พระนาคิตะคิณนั้นสำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย เพราะได้การเตือนใจจากญาติ เห็นไหม จากญาติที่อุทิศส่วนกุศล ที่เราอุทิศส่วนกุศล นี้คนมาส่งเสริมดี ผู้ที่มาดีเขาจะมาส่งเสริมให้เราเจริญรุ่งเรือง นี้มาส่งเสริมให้เจริญรุ่งเรือง ทีนี้เราก็อุทิศส่วนกุศลไป ถ้าเขาส่งเสริมให้เราเจริญรุ่งเรืองอยู่แล้ว แล้วเขาได้บุญกุศลส่งเสริมบารมีเขา นี่เป็นการพัวพันด้วยสายกรรม ทีนี้ผู้ทีมากดถ่วงล่ะ? ถ้าเรากดถ่วง ผู้ที่มีอาฆาตมาดร้ายกัน เขาจะมาทำให้เรา เราก็อุทิศให้เขา อุทิศให้เขา เขาจะรับหรือเขาจะไม่รับมันเป็นอีก ๒ แ่งนะ แ่งที่เขารับเขาจะปล่อยวางเรา ก็ว่าเขาไม่ยุ่งกับเขา กับแ่งหนึ่งเขาไม่ยอม แต่เราก็อุทิศส่วนกุศลให้ ไม่ยอมก็อุทิศให้ไป

คนที่จะทำร้ายเรา เรายื่นแต่สมบัติดีๆ ให้เขา เขาจะทำร้ายให้เราทำร้ายไปสิ เพราะทำร้ายแบบนี้ทำร้ายแบบจิตวิญญาณ ไม่ได้ทำร้ายด้วยมีอนะ ทำร้ายด้วยโซกลาง โซกลางทำให้เรามีความเป็นไป แต่เราก็ให้เขา ให้เขาไป อุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร ให้เขาไป ถ้าเขายังจิตใจแข็งกระด้างอยู่ เขาก็ต้องแบบว่าอาฆาตมาดร้ายต่อไป แต่ถ้าให้ไปบ่อยๆ เข้า บ่อยๆ เข้า คนจะแข็งขนาดไหนก็แล้วแต่เราทำความดีใจ เอาความดีชนะความชั่วนั้น

นี่ถึงวันนี้เป็นวันนัคเลย วันพระ วันโกน เพราะว่าพวกสัมภเวสีอยู่ตามแพรง ตาม ๒ แพรง ๓ แพรงที่ว่าอยู่นั้นนะ นี้อุทิศส่วนกุศลตรงนี้ทั้งนั้นเลย ถ้าเขาไปไม่ได้ ถ้าเขาไปเป็นดี เขาอยู่ข้างบนเขาก็ไม่ยอมรับของเรา เพราะเขาได้ดีกว่า เห็นไหม มันก็ไม่เสียหาย มันก็ย้อนกลับมาเป็นบุญกุศลของเราทั้งหมด เพราะเราเป็นแบบว่าแก้วสารพัดนึก ต้องการที่พึ่งที่อาศัย ทุกคนต้องการที่พึ่งที่อาศัย เรามีแล้วเราอุทิศให้เขา

ดูสิในโลกนี้คนเข้ามาในวัดเท่าไร? นี้อะทุกคนนับถือศาสนาพุทธ แต่พุทธขนาดไหน? แล้วเราเข้าไปถึงจุด เห็นไหม แก่นของไม้ ในป่าๆ หนึ่งมีแก่นไม้ก็ต้น มีเปลือก มีไม้เบญจพรรณ มหาศาลเลย แต่ต้นไม้แก่นๆ มีก็ต้น ในวงศาสนาพุทธเรา คนที่จะเข้าใจเรื่องศาสนา แล้วคนที่จะเอาศาสนาเป็นที่พึ่ง เป็นแก้วสารพัดนึกที่พึ่งได้จริงๆ มีกี่คน? นี้อะไม่มีก็คน เพราะว่าไปตื่นในมงคลตื่นข่าว ตื่นในไสยเวทย์ไป แต่นั่นมันเป็นที่พึ่งอาศัยได้ก็พึ่งไป

แต่จริงๆ แล้วมันอยู่ตรงนี้ไง อยู่ตรงที่ว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเกาะมันใจในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ได้หมด พันภัยทั้งหมดเลย แต่ภัยข้างนอกนะ เรื่องของภัยข้างนอก ภัยเรื่องของโซกลางมันก็มีบ้าง ดูอย่างเช่นพระพุทธเจ้า เห็นไหม จะไปในทางกันดารเมื่อไหร่ จะหาแต่พระสิวลีเลย พระสิวลีมาด้วยหรือเปล่า? เพราะถ้าพระสิวลีมาด้วย จะไปที่ไหนก็แล้วแต่นะลากจะมหาศาลเลย เพราะว่าพระสิวลีเป็นผู้ที่มีลาภมาก เพราะทำบุญไว้มาก สละเอาไว้มาก มากเพราะว่าทำให้ทุกคนนะ ไม่ใช่ว่ามากเพราะว่ามาเป็นปัจจุบัน สิ่งที่มาขึ้นเพราะต้องมาจากภูมิหลังไง ภูมิหลังได้สละไว้ ได้ทำไว้ แล้วมันจะมาประสบกับปัจจุบันนี้ ถ้าภูมิหลังไม่ได้ทำไว้นะมันก็เป็นไปได้เหมือนกัน ทุกคนเป็นไปไม่ได้เพราะมีกายกับใจ แต่ แต่ไปด้วยความกระตือรือร้น เห็นไหม นี้อะไปด้วยความกระตือรือร้น หมายถึงว่ามันเป็นเรื่องของมัน ให้ผลมาข้างนอก

ถ้าพูดถึงว่าสารพัดนึกเราทำได้ เพราะอะไร? เพราะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราปฏิบัติเนศีล สมาธิ ปัญญา จนพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในใจเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้เป็นเรา ใจนั้นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมกันเป็นหนึ่งเดียวอยู่ที่ใจนั้น สารพัดนึกใหม่? สารพัดนึกสิ มันพ้นไปจากสรรพสิ่งทั้งหมดเลย แต่เรื่องของสิ่งที่ว่าเป็นกระแส เรื่องของวัตถุมันกระทบกระทบที่อนึ่ง มันแก้ไม่ได้หมด

นี่เป็นไปได้ ก็อย่างที่ว่าพระพุทธเจ้าจะเดินทางยังต้องคอยดูว่าพระสิวลิมาด้วยหรือเปล่า? พระสิวลิมาด้วยหรือเปล่า? พระโมคคัลลานะ สูดท้ายแล้วก็ต้องโดนทุบ พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลโดนแกลังก็เยอะนะ เข้าไปเผยแผ่ธรรมนี้มีเรื่องมาก ในพระไตรปิฎกไปเปิดดู มีหมดเลย เรื่องของวัตถุใจ เรื่องของร่างกายใจ คนมองหน้ากัน แต่เขาไม่เห็นใจของพระอรหันต์นี้ ว่าพระอรหันต์องค์นั้นใจเป็นพระอรหันต์ใหม่? แต่ร่างกายเหมือนกันใจ

สูงสุด สูงสุดแล้วน้อมต่ำมาเป็นปกติ พระที่เยี่ยมที่สุดคือพระที่ธรรมดาสามัญนี่แหละ พระที่ว่ามีฤทธิ์ มีปาฏิหาริย์ฤทธิ์ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง นั่นเวลาเขาใช้เป็นประโยชน์ แต่ถ้าจริงๆ แล้วคือว่าปัจจุบันเป็นธรรมดานี่แหละ นี่ของจริง อยู่ในศีลอยู่ในธรรมใจ เห็นไหม นี่ย้อนกลับมาสูงสุด จิตใจนี้สูงสุด ประเสริฐสุด กลับมาก็พระเหมือนกัน ห่มผ้าจีวรเหมือนกัน ฉะนั้น คนนอกมองเข้ามา มองไม่ออกหรือกว่าพระองค์นั้นดีหรือไม่ดี มันดูที่ศีล ดูที่ข้อวัตร ดูที่ปฏิบัติ แค่นี้ให้อยู่ในข้อวัตรปฏิบัติ นั่นแหละพระองค์นั้นใช้ได้

แล้วยังกาลเวลาพิสูจน์ไป เพราะน้ำมันไหลลงต่ำ น้ำต้องไปตามกระแส ใจของคนนะถ้าไม่ปฏิบัติไม่รั้งไว้ละ มันไปเรื่อย ไปเรื่อย ถึงต้องมีจุดควัดใจ พระพุทธเจ้าวางจุดควัดไว้ อยู่ในศีลใจใหม่? ศีลในศีล ศีลนี้คือศีลปกติอยู่แล้ว ๒๒๗ ในปาติโมกข์ แล้วยังมีศีลในพระไตรปิฎก ๒๑,๐๐๐ ข้อ นี่บังคับพระอยู่ ยังมีจุดควัดที่ถือก็ได้ ไม่ถือก็ได้ เพื่อจะให้พระมีการขยับเขยื้อน ขยับเขยื้อนขึ้นมาจากศีลปกติ ถือจุดควัดเพื่อชำระกิเลสเข้าไปอีก

จุดควัดคือการขัดเกลาใจ ขัดเกลาความหยาบ ขัดเกลาความที่ว่ามันเคยอยู่ปกติให้มันเข้มขึ้นมา เพื่อจะให้ขยับขึ้นมาๆ ให้ดูเลดตลอด ให้เปลี่ยนแปลง ให้แก้ไข คนเราต้องมีการเปลี่ยนแปลง มีการแก้ไข ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีการแก้ไข ใจมันก็จะมอยู่ตรงที่แก่นั่นแหละ ถึงต้องมีศีลแล้วถึงขยับเข้ามาอีก เป็นจุดควัด เนสัชชกไม่นอนตลอดคืน จุดควัดจะถือก็ได้ ไม่ถือก็ได้ไม่ปรับอาบัติ นี้อยู่โคนไม้ รับประทานอาหารเมื่อเดียว นีจุดควัด ๑๑ แล้วมีวัตรอีก

วัตร ๑๔ นี้พยายามอยู่ในวัตรปฏิบัติ มันจะชำระหัวใจไปพร้อมกันไง หัวใจ นี่หัวใจมันชุ่มมัวอยู่ตลอดเวลา ถ้าได้ทำข้อวัตรปฏิบัติมันผ่อนคลาย เอ้อ เหมือนเราหนักมาแล้วเราผ่อนคลาย

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันชุ่มอยู่ในใจไง เราก็ไปทำข้อวัตรซะ เพื่อจะให้ใจนี้มันพ้นออกไป พ้นจากอารมณ์เดิม เปลี่ยนอารมณ์ใหม่ไป เห็นใหม่ นี่วัตรปฏิบัติมันทำให้จิตใจได้ชะล้างอยู่ตลอดเวลา เราก็เหมือนกัน เราก็เป็นชาวพุทธ เวลาเป็นชาวพุทธเราจะทำอย่างไร? เช่นวันพระต้องให้ทาน ตักบาตร ให้ทานก่อน ให้ทานแล้วก็ถึงมีศีล แล้วก็ฟังธรรม แล้วประพฤติปฏิบัติเพื่อยกใจขึ้น เราอุทิศส่วนกุศลนี้ให้ไปไง ส่วนกุศลที่เราอยู่ในหัวใจนี่อุทิศให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหมดที่มันทำให้เราเดือดร้อนให้อุทิศไป แล้วก็ส่งเสริมผู้ที่ส่งเสริมให้เราเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป

อันนี้มันก็เป็นวัตถุ แต่จริงๆ แล้วคือความชุ่มชื้นของใจ ใจต่างหากเป็นผู้ริเริ่ม ใจต่างหากเป็นผู้คิด ใจของเรานี่แหละเป็นผู้ริเริ่ม เป็นผู้แสวงหาความถูกต้อง เพราะเกิดจากการฟังธรรม การเชื่อในปัญญาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราถึงประคองตัวเราให้ไปพบแต่สิ่งที่ประเสริฐขึ้นไปเรื่อยๆ เปลี่ยนให้เราสูงขึ้นๆ ใจ นี้ธรรมมันประเสริฐขนาดนั้น ประเสริฐมาก ธรรมของพระพุทธเจ้านี่ประเสริฐมาก เพียงแต่ว่าเราจะไขว่คว้าใส่ใจเราไหม?

ไขว่คว้าด้วยหัวใจไง เจตนา ความนึกความคิดนี้ดึงมาใส่ใจเรา ความคิด ความนึกปรารถนาสิ่งที่ดี ปรารถนาสิ่งที่เราเคยได้ยินได้ฟัง ถ้าเราไม่เคยได้ยินได้ฟัง นึกไม่ออก เห็นใหม่ หากครูบาอาจารย์บอกว่าศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาในระดับนั้น แล้วใจมันก็ไขว่คว้าดึงเข้ามา ดึงเข้ามาอันนี้แหละที่ว่าไขว่คว้า ดึงเข้ามาใส่ใจเรา มันมีเจตนาไง เป็นอาการของใจถึงดึงเข้าใจได้ มือจะเข้าไปในหัวใจได้อย่างไร? ฝ่าเข้าไปๆ ใต้อย่างไร? มือนี้หยิบได้แต่วัตถุ แต่หัวใจ เจตนา ความคิด ความดำริ อันนี้ต่างหากดึงเข้าถึงใจของเรา

นี่ธรรมะประเสริฐขนาดนั้น มันเป็นนามธรรมก็ต้องใช้นามธรรมดึงเข้ามาสิ นี่เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธประเสริฐตรงนี้ ... ได้ยินได้ฟัง ถ้าไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟังจะเอาอะไรไปดึง ไม่มีเครื่องมือ แต่ได้ยิน ได้ฟังแล้วรู้จักเครื่องมือไง นี่หุ่นยนต์ เครื่องมือจะหยิบวัตถุ ใสนี้ใจเจตนา เห็นใหม่ เจตนา ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ใจเกิดทุกอย่าง ใจเป็นผู้นำ แล้วมีธรรมเข้าไปบอกให้เข้าใจ ฟังธรรมเข้ามา เราทำความรู้สึก ความเข้าใจแล้ว ถึงจะน้อมใจนั้นออกไปทำได้ เราน้อมใจก็ดึงมา ไขว่คว้ามา

นี่ชาวพุทธเราต้องคิดตรงนี้ แต่ถ้าไปคิดแต่เรื่องมองข้างนอกมันไม่เข้าใจตรงนี้ก็ทำไม่ได้ ไม่มีเริ่มต้น ไม่มีหนึ่ง ไม่มีสอง ไม่มีสาม ไม่มีสี่ขึ้นไป มีเริ่มต้นจากศูนย์ จากไม่มีเลย แต่ฟังธรรม ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฟังคำสั่งสอน เชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ เชื่อมรรค ผล เชื่อนิพพาน เชื่อสิ่งที่เราจะได้บุญกุศล แล้วน้อมนำเข้ามา น้อมนำเข้ามาก็ต้องเข้าใจเราสิ ใจว่างเปล่า ใจเดือดร้อน ใจหิวโหย แต่ไม่รู้แก้อย่างไร? ก้อนอยู่นั้นแหละ พายเรือในอ่างวนอยู่นั้นแหละ แล้วแก้ใจตัวเองไม่ได้ แต่พอย้อนกลับมาทำใจสงบ โอ้โฮ นี่เองหรือที่ว่าจิตมันสงบแล้วมีความสุข เห็นไหม มันไม่ฟุ้งซ่านไง ความที่มันเคยหิวมันจะอิมขึ้นมา แล้ววิปัสสนา มันถึงพ้นไป จนนิพพาน จนสิ้นจากกิเลสไป

พระพุทธเจ้าสอนขนาดนั้นนะ ศาสนานี้ประเสริฐมาก ศาสนานี้ยอดเยี่ยมมาก ทุกข์โศก โรคภัยแก้ได้หมดเลย แก้ได้หมดเลย แต่หนึ่งเรายังแก้ได้ไม่ถูกต้อง แล้วอีกอย่างหนึ่งเราทำเกินความเป็นจริงไป เราคาดหมายอย่างเดียว เราไม่อยู่ในเหตุการณ์ตามความเป็นจริง เราก็นึกเอาอนาคตมาเป็นปัจจุบันไง น้อมนำอนาคต เรื่องยังมาไม่ถึงเราน้อมนำไปมันก็เป็นทุกข์ พระพุทธเจ้าถึงให้อยู่กับปัจจุบัน ธรรมอันนี้ถึงประเสริฐ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น